

Laodiceya — Ñeentel Bu Juróom

Ñetti ñaar ak benn bi ci mujj

Jeff Pippenger

2023-09-03

Ci yàgg, juróom-ñaari mboolooy ngëm yi ak juróom-ñaari réere yi war nañu leen dégg ni ay màndarga yu mel ni yeneen, te di wone xarala yu biir ak yu biti ci benn jaar-jaaru nettali gi. Li itam am solo mooy ne, bu nuy xalaat ci ñetti mboolooy ngëm yu mujj yi ak ñetti réere yu mujj yi, jaar-jaaru taarix bi di wone taarix buy yokk ndànk-ndànk du mbirum njàngale mi gën a am solo ci màndarga yi. Bu ñuy jëfandikoo mboolooy ngëm yi ci wàllu taarixi yu mel ni yeneen, yokkug taarix mooy benn cër bu am solo lool ci màndarga gi; waaye loolu du neexal bi ñuy jàpp ñetti mboolooy ngëm yu mujj yi ak réere yi ni ab màndarga bu taxaw ci boppam.

Ñettiis mbooloo yi mujj ci simból jëm na ci diggante ñetti mbooloo ak doxalin njaxlafte gi ci diggante ñetti mbooloo yu di jaamu Yàlla, yi ay kërce yi wuute teewal. Ñetti màndarga yi mujj dañuy xamle nit ñi Yàlla, ni ñu leen teewalee ci Musaa ak Eliyaas. Eliyaas di teewal junni-ñent-fukki-ñaar ak ñent-fukki-junni, te Musaa di teewal ñi dee woon ci njub.

Ba mu ubbee biir rëdd gu juróomeel gi, gis naa ci suufu sarxal bi bàkkaari ñi ñu rey ngir Kàddug Yàlla ak ngir seede si ñu doon tēye. Ñu xaacu ak baat bu réy, ne: “Boroom bi, Yaay a sell te dëgg, ba kañ nga dul àtte te fey nu sunuy deret ci kaw ñi dëkk ci suuf si?” Noonu ñu jox kenn ku nekk mbubb mu weex; te wax nañu leen ñu noppaluwaat ab diir bu néew, ba keroog seen moroomi jaam ak seen bopp-der yi war a rey, ni ñoom itam ñu ko rey, mataloo. Ba mu ubbee rëdd gu juróombeneel gi, gis naa ne yëngu-yëngu suuf bu mag am na; jant bi nag ñuul mel ni saaku mu ñu defare kawar, weer wi itam mel ni deret. Biddéewi asamaan yi daanu ci suuf, ni garab gu fig di sànni ay doomam yu matagul, bu ko ngelaw lu bare yëngalee. Asamaan si tas, ni mbind mi ñuy denc bu ñu ko laxasoo; te tundu gu nekk ak dun gu nekk yëngoo nañu leen bàyyi seen berab. Buur yu àddina si, ak mag ñi, ak boroom alal yi, ak njiiti xare yi, ak ñi am doole, ak jaam bu nekk, ak gor-góorlu bu nekk, nēbb nañu seen bopp ci xur yi ak ci doj yi ci tundi yi. Ñu ne tundi yi ak doj yi: “Daanuleen ci sunu kaw, te nēbb nu ci kanamu ki toog ci gàngune gi, ak ci merum Xar mi. Ndaxte bés bu mag bu seen mer agsi na; te kan moo man a taxaw?” Peeñu 6:9–17.

Rakk bu Jigéen White di nu xamal ne bët bu juróomeel bi mooy wax ci “jamono ju nekk ci kanam.” Aaya yi ci bët bu juróomeel bi dañuy laaj kañ la Yàlla di àtte paapas gi ndax rey ga mu rey woon askanu Yàlla ca jamonoy Lëndëm ga. Tontu bi mooy ne ci “bés yu mujj yi” Yàlla dina àtte paapas gi ndax rey gaam, te itam ndax beneen kurélu seede yu paapas gi, yi paapas gi itam di rey ca jafe-jafeb yoonu Dibéeri ga.

“Ba mu ubbee baat bu juróomeel bi... [Peeñu 6:9–11]. Fi, ay seeni yu ñu won Yowaana lañu woon, waaye du woon lu amoon ci dëgg-dëgg ci waxtu woowa; dafa doon li di am ci jamono ju nekk ci èllëg.” Manuscript Releases, volume 20, 197.

Xel mi itam ne, bakkan yu nekk suuf sarax bi, yi bëgg xam kañ la Yàlla di àtte papaas bi, ñoo bokk ak ñaari baat yi malaaka mi wax, miy leerel suuf si ak ndamam ci saraxal gu fukk ak juróom-ñaaru Téereb Peeñ gi.

«Biir sarax bu juróomeelu bi ubbeekuwoon, Yowaana mi am woon peeñ ga, gis na ci suufu saraxukaay bi mbooloo mi ñu rey ndax Kàddug Yàlla ak seedeel Yeesu Kirist. Gannaaw loolu, ñëw nañu xew-xew yi ñu melal ci Pexe gi 18, fa ñi takku te dëgggu ñu woo leen ñu génng Babulon. Pexe 18:1–5 quoted.» Manuscript Releases, volume 20, 14.

Ci Kawtéef yu ñett fukk ak juróom-ñaar, àtteb Katolisism bi ñaari yoon la, ndax foofa te booba dañu koy mbugal ndax duñu rekk ñi mu di ray ci “bés yu mujj yi,” waaye itam ndax ñi ñu reyoon ca Jamono yu Lëndëm ya, baabu nguurug paap ba.

Te maa ngi déggat beneen baat buy jóge asamaan, naan: Génngal leen ci moom, yéen sama ñi, ngir ngeen bañ a bokk ci ay bàkkaaram, te ngeen bañ a jot ci ay mbugalam. Ndaxte ay bàkkaaram yeg nañu ba asamaan, te Yàlla fàttaliku na ay tooñam. Feyleen ko ni mu leen feye, te yokkleen ko ñaari yoon ci la muy def; ci kaas bi mu feesal, feesalleen ko ñaari yoon. Peeñu 18:4–6.

Ñetteelu bu juróom-benni mi ngi joxe benn ci misaal yu xam-xamu Biibël yi gën a siiw ci mbir yi di dal ci saa si njékka ñëwaatug Kirist bi ñaareel, bi muy am ci diggante juróom-ñaari musiba yu mujj yi. Mu jeex ci ndigal gu njékka ci weeru juróom-ñaareel bu Yàlla a wax, te loolu moo joxe tontu ci laaj bi ñu yékkati ci aaya bu mujj bu ñetteelu juróom-benni mi: «kan moo man a taxaw?» Am na ñaari mbooloo yu dinañu taxaw ni sañ-sañu Yàlla ci jafe-jafe ndigalu Dibeer bi, te yooyu dinañu jeex saa su juróom-ñaari musiba yu mujj yi agsee. Ñaari mbooloo yooyu mooy tééméer ak ñeent-fukki ak ñeent-junni ñaar-ñaar yi, ñi Eliya di wone, ak «mbooloo mu réy mi» ñi Muuse di wone. Ñaari nataal yii, Muuse ak Eliya, dañu leen mas a xàmmi ba noppi ne ñoom lañuy ñi taxaw ci mujju àddina, ndaxte ñoom ñaar ñoo taxawoon ak Kirist ci tundu Coppiteg Mbind mi.

Njékk mbooloom seeni baamtu Papa yu ñu reyoon ci Jamono yu Lëndëm yi, ñu jox leen yére yu weex; te ñaareelu mboolom bi ñu leen waxoon ngeen xaar ba kera boobu mat, mooy “mbooloo mu bare lool” mi itam sol yére yu weex. Ñetteelu ak juróomeelu bëttub téere bi du ñu joxe jaar-jaaru nettali wu dëppook njuróomeelu ak juróome-benn yiir yi; waaye ñuy seede ci ñaari mbooloo yi di taxaw ni raayaal ngir Boroom bi ci “bés yu mujj yi.” Ñaari mbooloo yooyu mooy ñi yégle ndigali ñaari baat yi nekk ci Pexe bu Yowaana saar fukk ak juróom-ñett. Baat bi ñuy yégle noonu ànd ak tuuru Xel mu Sell mi, ni ko jaar-jaaru Bentekot di misaalal, ak jaar-jaaru Waxu Guddi ga ca njàlbéenug Adventisme ba.

“Bale bi bokk ci yégleb ndigtalu ñetteelu malaaka bi mooy leerël suuf si bépp ak ndamaram. Fii dañuy wax ci benn liggéey bu yaatu ci àddina bépp te am kàttan gu dul baaxoo. Yëngu-yëngu ñëwug Kirist gi ci at yii 1840–44 nekkoon na wone gu tedd ci kàttanu Yàlla; ndigtalu jékkëru malaaka bi yegesi na ba ci bépp kër-kàddu buy yónnee ci àddina si, te ci yenn réew amoon na fa gëm-gëm gu tar ci mbirum diine, gu ëppoon lu ñu gisoon ci benn réew gannaaw Coppiteg xarnub fukk ak juróom bennoo; waaye loolu yépp dinañu ko raw ci yëngu-yëngu bu mag bi ci suufu artu mujj bu ñetteelu malaaka bi.”

“Liggéey bi dina mel ni bu Bésu Pàntakot ba. Naka lañu joxee ‘taw bu njëkk bi’, ci tuurug Xel mu Sell mi ca ubiteg xebaar bu baax ba, ngir tax peppu wen bu jafe-jafe ji sax, noonu itam dees na jox ‘taw bu mujj bi’ ci tëjugam ngir ñor mbooloom góob gi. ‘Noonu dinañu xam, su nu saxee ci xam Boroom bi: génneem waajal nañu ko ni suba; te dina ñëw ci nun ni taw, ni taw bu mujj ak taw bu njëkk ci kaw suuf si.’ Ose 6:3. ‘Kon nag bégleen, yéen doomi Siyon, te bannexu ci Boroom seen Yàlla: ndaxte jox na leen taw bu njëkk bi ci yam; te dina wàcceelal leen taw, taw bu njëkk bi ak taw bu mujj bi.’ Yoel 2:23. ‘Ci bés yu mujj yi, ni Yàlla waxe, dinaa tuur samay Xel ci kaw bépp yaram.’ ‘Te dina am ne képp ku woo turu Boroom bi, dees na ko musal.’ Jëf ya 2:17, 21.”

“Liggéey gu magg gi ci xebaar bu baax bi warul jeex ak wone gu gën a néew ci kàttanu Yàlla ju àndoon ak ubbiitam. Kóllëre yi ñu mataloon ci tuurug taw bu njëkk ba, ba xebaar bu baax bi ubbee, dinañu leen delloo matal ci taw bu mujj ba ci jeexitalam. Fii la am “jamono yu yeesal” yi ndaw liiñu Yàlla Piyeer doon séentu, bi mu waxee ne: “Tuubleen nag te dellu ngir seeni bàkkaar ñu far leen, ba jamono yu yeesal àggee, jóge ci kanamu Boroom bi; te dina yónnee Yeesu.” Jëf ya 3:19, 20.” The Great Controversy, 611.

Gannaaw juroom-benni màndarga wi yékkati laaj bi di tàmbali Eliya ak Muusaa, ni ñu leen teewale ci càjj gu juróom-ñaar ci Peeñu gi, màndarga gu juróom-ñaareel gi ubbeek na, te mu mel ni muy wax ci tuuru Xel Mu Sell mi ci kaw ñaari kurél yooyu. War nañu seet ne, ci melokaan boobu, am na noppi lu tollu ak genn waxtu bu ndaw. Tuuru taw bi mujj, mi ñu teewale ak ubbiteg màndarga gu juróom-ñaareel gi, dafay boole ab diir bu noppi.

Ba mu ubbee biir bu juróom-ñaareel baat bi, neex gu mag am na ca asamaan lu tollu ak genn waxtu bu ndaw. Te gis naa juróom-ñaari malaaka yi taxaw ci kanam Yàlla; te joxees na leen juróom-ñaari trompet. Te beneen malaaka ñëw, taxaw ci wetu saraxal bi, yor ab safara buy xonq bu wurus; te joxees na ko cuuraay bu bare, ngir mu jébbal ko ak ñaan yi ñépp aji sell yi ci kaw saraxal bu wurus ba nekk ci kanam gàngune gi. Te saxaaru cuuraay ba, bi ànd ak ñaan yi aji sell yi, yéeg na jëm ci kanam Yàlla, jóge ci loxo malaaka ba. Noonu malaaka ba jël safara ba, feesal ko ak safara saraxal ba, sànni ko ci suuf; ba noppi baat yu doy waar, ak dënnu, ak melax, ak yengu-yengu suuf am na. Peeñu Yàlla 8:1–5.

Ni nuñ taxaw ci xët wi ci *The Great Controversy*, taw bu mujj bi tambaleen ko di tuur ba malaaka bu am doole woowu wàcce, te suuf si leer ci ndamam. Taw bu mujj bi tàmbali na ba “juntukaay yu mag yi ci dëkk bu mag bu New York City dañu leen daaneel” ci 11 Septàmbar 2001.

«Léegi word bi ma waxoon ne New York dañuy ko far ak benn yëngu-yëngu géeg bu réy? Loolu m waxul muk. Li ma wax mooy, bi may xool tabax yu mag ya fay yéeg, etaas ci kaw etaas, ma ne: “An ay xew-xew yu tiitlu lañuy am bu Boroom bi jógee ngir yëngal suuf si ak tiit bu réy! Kon baat yi nekk ci Révélation 18:1–3 dinañu mat.” Bépp sart bu ñetteel-fukk ak juróom-ñatt ci Révélation mooy artu ci li nuy dikkal suuf si. Waaye amuma leer gu matale ci li lay dikkal New York, ludul ne xam naa ne bés benn, tabax yu mag ya fa nekk dinañu daanu ndax walbati ak ubbi-dëppandoo kàttanu Yàlla. Ci leer gi ñu ma jox, xam naa ne alag nekk na ci àddina si. Benn kàddu rekk gu jóge ci Boroom bi, benn laal rekk bu jóge ci dooleem ju mag, te tabax yu réy yooyu dinañu daanu. Ay xew-xew dinañu am yu tar a ragal, te nun manuñu a

seetlu ni ñu metti.» Review and Herald, 5 Sulet 1906.

Bésib 11, 2001, taw bu mujj gi tàmbalee wacc, te toogug taw boobu dafay wàcc ci kaw ñi Iliyas ak Muusë di tegtal, te mu ëmb jamono ju ne tekki. Jamono ju ne tekki ngir Muusë ak Iliyas itam dafañu ko tegtal ci Saar 11 bu Peeñug Yoon wi, fa Muusë ak Iliyas, ñaari yonent yooyu yu sonaloon àddina si, ñu “rey” leen ci mbedd yi. Waaye gannaaw ñetti fan ak genn-wàll, ñu génn ci xurub Oreeb te yéeg asamaan. Ci jaar-jaaru taw bu mujj gi, ndigël li, mi ñaari yonnent yooyu di tegtal, dees na ko rey te sànni ko ci mbedd mi, waaye deesu ko suul ba kera mu dekkiwaat. Lii mooy benn ci dëgg-dëgg yi gën a mag yi Gaynde gi cosaanu Yuda mingiy ubbi léegi ci yoon wu nëbboon.

Ñetti juróom yi mujj yi di wone yëngu-yëngu mujjug nit ñi Yàlla, ni ko Eliya ak Moyis teewal. Yëngu-yëngu boobu dee na te dekkiwaat. Yëngu-yëngu la, ndaxte Adventism tàmbalee ak ab yëngu-yëngu bu dëggoon ba ci atum 1863, ba ñu bàyyi dëgg gu njëkk gi William Miller yonnee ngir mu xam ko. Ci 1863 yëngu-yëngu boobu jeex na, ndaxte ci 1863 ñu doon tukki ci yoon ba doon kanam ngir doon mbooloom njàngale gu njëkk. Alfa ak Omega dafa sax ci ne su fekkee ne Moo tàmbalee nitam ñi des ak ab yëngu-yëngu, noonu itam dina leen jeexal ak ab yëngu-yëngu.

Léegi dafa jeex nañu taxawaayu juróom-ñaari mboolo yi ak juróom-ñaari rëcc yi. Ci ñetti rëcc yi mujj, gis nañu ñaari xeet yu nit ñi mucc te ñu ngi tegtal ci Musaa ak Eliya. Rëcc yooyu yépp seedeel nañu malaaka bu mag bi ci Peeñu gi 18. Bi mu wàccee 11 Suwe 2001, ñaari xeet yu nit ñi mucc dugg nañu ci benn yoonu sellal gu ñu def ngir feeñal te tase ñaari xeet yu jaamuukati yi ci biir yëngu-yëngu bi ci mujju Adventism, ni ko yëngu-yëngu bi ci ndoorteelu Adventism doon misaalal. Daniel moo xamle ne benn xeet boobu, bi mu tudde ña bon, duñu dëgg xam-xam bi yokku; waaye ñi xereñ ñoom dañu ko dëgg. Macë jàngal na nu ne ña ñàkk dëggoo ci xam-xam bi ñu ubbi woon, loolu mooy wone ne jàngoro gi dafa dof. Jàngoro yu xereñ yi feeñal nañu ci jafe-jafe bu guddi-gànnar ne dëgg nañu te am nañu xam-xam bi yokku. Ñi xereñ ak ñi dof dañu leen tegtal ci kërɓaggu Filadelfiya mbaa kërɓaggu Laodise. Ña bon, jàngoro yu dof yi ci Laodise, dees na leen tufla génne ci gémmini Boroom bi, te ñi xereñ yi jot turu Yàlla, walla ay jikkoom, ci seen kanam yu bët. Bu dee ne juróomeelu kërɓaggu Filadelfiya moo tegtal ñi xereñ, naka la juróom-ñaareelu kërɓaggu Laodise di tegtal ña bon? Su loolu mooy dëgg, ndax toftale gi nekkul ci tërël gi war? Tontu bi nag, Alfa ak Omega moo ko saafara.

Ci njàlbéenu nit ñu jëkk a tudd ne ñooy askanu Yàlla, mooy Israayil bu yàgg ba tey, Muusaa dafa misaaloon Kirist ci mujju askan woowu ñu tudd.

Ndax Moyis waxoon dëgg baat bi baay yi ne leen: “Boroom bi seen Yàlla dina leen yékkalal ab yonent ci seen bokk yi, ku mel ni man; moom ngeen wara dëgg ci lépp lu mu leen wax. Te dina am ne, képp ku dëggul yonent boobu, dees na ko faral ci biir xeet wi.” Jëf ya 3:22, 23.

Ci mujje gi ñëkk bu njëkk bi ñu tudde nit ñi Yàlla, Yowaana Mbatis bi moo doon ndawsi Eliya bi waajaloon yoon wi ngir ñëwug Kirist bu njëkk. Noonu Yeesu dina joxe saraxam ci bant ba, te gannaaw loolu muy tàmbali liggéeyam bu Saraxalekat Bu Kawe ci bérab bu sell bi ci kër Yàlla gu asamaan. Ci njàlbéenu ñaareelu nit ñi Yàlla ñu tudde, muy Israyil bu bees, William Miller moo doon ndawsi Eliya bi waajaloon yoon wi ngir Ñëwug Ñaareel bi Kirist. Noonu Yeesu dafa dugg

buur ci Bérab Bu Gëna Sell ba, te muy tàmbali àtte ba. Ci mujjug ñaareelu nit ñi Yàlla ñu tudde, ab ndawsi Eliya bu mujj moo waajal yoon wi ngir Kirist tàmbali jamonoy àtteb ñiy dund, muñalug liggéeyam ci ni mu nekke Saraxalekat Bu Kawe bu Asamaan, ak Ñëwugam Ñaareel.

William Miller dafa tekki ndawsi bi rekk, waaye itam dafa firndeel yëngu-yëngu bi mu bokkoon.

“Ak ragal, William Miller tambalee woon nit ñi ay mbóotum nguuru Yàlla, di yor ñi koy déglu jaarale leen ci biir waxi yonent yi ba ca ñaareel dikkug Kirist. Ak bépp jéf ju mu def, mu gën a am doole. Naka la Yaxya Miy Sóobee doon yégle njëkk dikkug Yeesu te xáll yoon wi ngir dikkam, noonu itam la William Miller ak ñi ànd ak moom doon waare ñaareel dikkug Doomu Yàlla....”

«Ñaari junniy waaññiñu nit ñi ba noppi jàpp dëgg gi William Miller waare woon, te Yàlla taxawloo ay surgaam ci xelu ak kàttanu Eliya ngir yégle bataaxal bi.» Early Writings, 229, 230, 233.

Ca njàlbéenu Israayil gu yàgg ga, Yàlla woo Musaa, moom mi jotoon ñeent-fukk at yu njàng mu yàqutee ci Misra, te loolu laajoon ñeent-fukk at ci màndiñ ngir jéema dindi jéggiñu Misra ci ay jikkoom. Bi ñaar-fukk ak ñeent-fukk at weesoo gannaaw juddoom, xam ne tannoo nañu ko ngir jiite xeetu Yàlla génne leen Misra, Musaa jëfandikoo doole nit ngir rey wa Misra. Ñeent-fukk at gannaaw loolu, ca garab ga safara tàkke woon, mu weddi woote Yàlla bi. Gannaaw bi mu nangu woon woote wi ci mujj, mu xeeb ndigal li ko santoon mu xaraf doomam ba ñu ko ragalalee dee. Ca wetu suufu dig ba ñuy dugg, mu rebelu te dóorxal xeer wa ñaareel yoon. Ca njàlbéenu Israayil gu yàgg ga, Musaa amoon jikko yi mel ni yu Laodise. Ci noonu, moom itam mataloon wooteem wu kawe te sell wi, boole ci misaalal Almasi ci mujju Israayil gu yàgg ga. Almasi, mi daanoon a sonnal ak Yawut yu werante, walla ñi wax ne Yawut lañu waaye duñu ko woon, moo tegtaloon jikko ju Filadelfiya. Ca njàlbéenu Israayil gu yàgg ga Musaa tegtaloon Laodise buy soxla wurus, garab gu bët, ak yére yu weex. Ca mujj Almasi mooy Filadelfiya.

Ci njàlbéenu Adventism, William Miller, mi ñu tektal ci ñoom ñu néew ñi nekk ci Sardis te seetul seen yére, dafa doon waa Philadelphia, ni ko itam yiw wi mu àndoon ak moom doon. Ci mujju Adventism, yiw wi xamoon waxtu jeexital bi ci 1989, dañoo doon waa Laodicea ni Muuse itam doon ko. Yiwu Millerite bi mooy misaalal yiwu Future for America ak artu yonent yi ne yiw wu jëkk wi am na yoonu mataloo ci waa Philadelphia ci jamonoy Philadelphia, te yiw wu mujj wi mooy mat ci waa Laodicea ci jamonoy Laodicea.

Man maa ngi seede bu gën a bari ci jaar-jaaru waxu yonent yii ci yëngu-yëngubii li dale ci 1989, gën a kenn ku nekk ci jaar-jaaru Future for America, te maa ngi seede ne man ci sama bopp dama doxoon ci jaar-jaar boobu li tambalee ci 1989 ba ci kanam, ni Adventiste Laodise bu ñu dëggal. Am na ñu bare ci xel yi ci yoon woowu yu man a taxawu sama seede. Mën naa itam seede ak wóor ne ñi bokkoon ak yëngu-yëngubii ci mujju Adventisme itam dañoo doon Adventistes Laodise yu ñu dëggal. Nit ñi jëkk ñu ñu tudd tambali nañu ak ab Laodise buy Philadelpien, te mu jeex ak ab Philadelpien. Ñaareel nit ñi ñu tudd tambali nañu ak ab Philadelpien, te ñu jeex ak ab Laodise bu ñu woo ngir mu nekk Philadelpien. Loolu mooy màndargay Alpha ak Omega.

Ci diggante xel bu metti ak sonx ba xelam gumba, moom njiit li ak ñi and ak moom, Yàlla di na sax jiite te ngirël màndargay yónen yi amoon dale ca 1989 ba léegi. Ci diggante neexadi xelu yi ak njàqarey xol yi, moom njiit li ak ñi and ak moom, Yàlla dafa doon sax jiite ubbi gi ci dëgg yi Mu gis ne war nañu a ubbeeku. Ci yërmandeem, gi dootu tàggookat ak “dëggam,” Mu sàkk ab yoonu setal buy may ab Laodisea dee, te gannaaw loolu dekkat ni ab Filadelfia. Dee gi ak dekkat gi dañoo fekk nañu ko ni ay misaal ci bindkat yi téere Daniel ak Peeñu, ñoom ñaar ñépp dañoo reyeeku ci misaal te dekkat. Yowaana dekkat na ci dee gi ma doon ñàkk ci bi ñu ko sànnée ci ndab lu fees ak diwlin buy tàng, Daniel nag ci kàmb gu ñàkk lekk yu xiif. Noonu nag, ñaari téere yi, te ñoom benn téere lañu, dañuy jox càmmoñ ci màndargay dee ak dekkat ni benn cér ci yégle bi ñu ngi léegi di ubbi.

Bi mbooloom bi ci “bés yu mujj yi” bu àtteb seetkat, (bi xaralaale woon ci mbooloom Millerite bi), doon jegesi jeexital waxtu, Yàlla dogal na ne njiit li ak mbooloom bi dañuy rey, te gannaaw loolu dekkat. Ci wàllu juróom-ñaari jàngat yi, Laodicea dee nañu ko ci 18 Sulet 2020 te dina dekkat nekk Philadelphia bala sàrtu Dibeer bi di ñëw. Mbooloom bi dekkat dina boka ci juróom-ñaari jàngat yi, waaye mooy juróom-ñaareel bi. Mbooloom bi mooy juróom-ñaareel bi, maanaam bi boka ci juróom-ñaari yi.

Bii kumpa yu wax ci kàddu Yàlla bii am na firnde yu bari ci téereb Peeñ mi, doonte ba léegi kenn xamoonu ko. Ci jamono jii nu nekk di dugg, dunu dugg ci nattu nataalu Rab wa, te Rakku Jigéen White xamal na nu ne, mooy nattu bi di jiitu yoonu Dimaas. Ci yoonu Dimaas la séelu Yàlla tàmbalee rëcc ci kaw ñi boka ci Philadelphia ci taarix boobu. Waaye war nañu jaar ci nattu nataalu Rab wa, bi di jiitu mbirum yiwte bi tëjee.

“Boroom bi won na ma bu leer ne nataalu rab wi dina sosu balaa ngëm yaa ngi tëjje; ndaxte mooy jéggi njàngat ju mag ci ñi Yàlla, te ci moom lañuy dogale seen àtte bu baax ba fàww. Sa taxawaay mooy jaxasoo gu metti ci ay jooyoo yu dul dëppoo, ba tax nit ñu néew rekk ñooy nax.”

« Ci Mbindi mi 13, mbir mi dañu ko bu leer; [Mbindi 13:11–17, ñu bind ko fii]. »

“Lii mooy nattu bi ñu dul doxal nit ñi Yàlla ngir seen téere bu mu leen tëj. Ñépp ñi wone seen mbóot ak Yàlla ci sàmm yoonam, te bañ nangg benn bés sub noflaay bu dëggul, dinañu taxaw ci suufu raxasu Boroom bi Yàlla Yexowa, te dinañu jot màndarga Yàlla miy dund. Waaye ñi bàyyi dëgg gi jóge asamaan te nangg bés sub noflaayub Dibéer, dinañu jot màndargay rab wi”
Manuscript Releases, volume 15, 15.

Ci jamono yii, ñaari baax yi ñu woon a xam ne Republikaanizm ak Protestaantizm, soppeeku nañu ba noppi ba nekk demokaraasi ak Protestaantizm bu wéy dëgg. Bu ñaari baax yooyu boolee bu baax, dañuy tëbb benn kàttan, benn baax. Ci benn waxtu woowu itam, Yàlla dina màggal te fësal baax bu dëgg bi ci Protestaantizm ngir artu ci mbindum rab wi. Ñaari baax yooyu dañuy doxandoo ci benn yoon ba keraam Pëndu Mbooloom Amerig du nekkati juróom-bennéel nguur gi ci kàddu waxi Yàlla yuy wax lu ëllëg.

Peeñu Yàlla 17 misaal na ne booloo bu ñatt-faso yii, mooy njàngoro gi (Mbooloom Xeeti Àddina yi), rab wi (kàttanu pap ba), ak yonent bu dëggul bi (Etazini), mooy kàttan gi di bopp bu juróom

ñettelu, te mu bopp ci juróom ñaari bopp ya. Juróom ñaari bopp yooyu mooy nguur yi ci waxu yonent yi ci Biibël, di tàmbalee ak Babilon, ba noppi Meed ak Pers, Gres, te gannaaw loolu Roomu pagan. Noonu itam nguur gu juróomel gi mooy Roomu papal, gi jot ci misaal yonent ci noppalu dee bu met ci atum 1798. Ci jamono jooju, nguur gu juróom bennel gi ci waxu yonent yi ci Biibël, mooy Etazini, yéeg na ca gàngune nguur ga, ba kera mu daanu ci yoonu Dibeer bi di ñëw lu gaaw.

Mbokk yu booloo yi dinañu ko daldi gaññee ci dooley bi di gaññee àddina bépp ba tax mu samp niru rabu ga. Ca jamono jooju, juróomeelu nguur gi itam jot na ci gaañu dee; waaye États-Unis dina na ci kaw loolu gaññee àddina bépp ba nangu njiiteem ci kaw Mbokk yu booloo yi, te sàkku ci ñoom it ñu nangu sañ-sañu yitte ak jikko ju paapase bi ngir nguurale booloo bi am ñetti xarala.

Te nax na ñi dëkk ci suuf, jaarale ko ci kéemaan yooyu mu amoon kàttan def ci kanam rab ba; di wax ñi dëkk ci suuf, ne war nañu sàkk nattu rab ba, moom mi ñu gaañuwoon ak saamar, te dundaat. Te mu amoon kàttan joxe dund ci nattu rab ba, ngir nattu rab ba wax itam, te daldi tax ne képp ku bañ a sujjóot ci nattu rab ba, ñu rey ko. Peeñu Yowaana 13:13, 14.

Njàngale bi rekk ci wax ju ñu ñuul ci “melow rab wi” mooy ne day tegtal booloo gi diggante kërceen ak nguur: kërceen gi mooy dooley pap bi, te nguur gi mooy Mbootaayu Xeeti Àddina si, ak États-Unis di noot ñeneen ñatt fukki buur yi. Jesabel mooy dooley pap bi; Axab mooy États-Unis mi nekk buur bu fukki xeet yi ca bëj-gànnaar.

Bu États-Unis bi daanu ci yoonu Dibeer, Tir (papasi bi), mi ñu fàtte woon dale ko ci 1798, dinañu ko “fàttaliku,” te mu tàmbali ay woyam yu nax. Ndax tasug xaaalis, bi ñuy teke ni “reeni réew mi” ci mbind yi Ellen White, États-Unis bi dañu koy ga forced ngir dajale àddina bépp ngir jëfandikoo kàttan gu Bibil bi wax, guy indi loxo bépp nit bopp ci aaroom. Kàttan googu mooy Islaam, ni ko bàyyi Islaam bi, Ismayil, di tegu.

Noonu Boroom bi ne ko: “Xoolal, yaa ngi ëmb te dinga jur doom ju góor, te dinga tudde turam Ismayeel, ndaxte Boroom bi dégg na sa metit. Moom dina doon nit ku àll; loxoom dina jëm ci bépp nit, te loxob bépp nit dina jëm ci moom; te dina dëkk ci kanamu mboolem ay boppam yu góor.” Njàlbéen ga 16:11, 12.

Etazini daldi benn liggéeyandoo ak baneen juróom-ñett yi buur, te mooy jël taxawaayu njiitu. Loolu dina ko def ngir ab waxtu bu gàtt rekk, te gannaaw loolu dina dogal ne kàttanu pap bi nekk boppu lépp, ni Jezabel doon noote Ahab.

Noonu, booloo ñetti bi — njaay mi, rab wi ak yonent bu dëggul bi — dem nañu benn yoon jëm Armagedon. Limu juróom-ñaar dafay firnde ndekkite, te nguur gi waxu wax ju yëgle woon ne jot na ci gaañu dee, mooy nguur gu juróomeel gi, kàttanu paap bi. Bu paap bi dekke, dañuy nekk nguur gu juróom-ñaareel gi, te ñoom lañu jox saytu booloo ñetti bi, te nguur gu juróom-ñaareel googu mooy benn bopp bu juróom-ñaari nguur yi, bi xamleesoon ne jot na ci gaañu dee; waaye xel mu Sell mi itam dafay xamle fajug gaañu dee googu.

“Bi nu jëm ci jafe-jafe bu mujj bi, am na solo lool ngir wér-gu-yaram ak benn xel nekk ci diggante jumtukaayi Boroom bi. Addina mi fees na ak ngelawlu, ak xare, ak juuyoo. Waaye ci suufu benn bopp — dooley paap bi — nit ñi dinañu booloo ngir xeex Yàlla ci nit ki nekk seede

yi moom. Booloo boobu, mbooloom ku mągg ki dęddoo, moo ko taxawal bu dęgę. Bi muy sakku boole ay ndawam ngir xare ak dęgg, dina liggęey itam ngir sęddale ak tas way-taxawal dęgg gi. Kińaan, xalaat yu bon, wax lu bon ci sa moroom, mooy yęnguęl yu mu di tąmbali ngir jur juuyoo ak tasandoo.” Testimonies, volume 7, 182.

Juroom ńetteel bi, juroom benneel bi ak juroom ńaareel bi, ci boobu waxtu, ńoom ńępp ńąkk nańu seen nguur gu kenn ku nekk moom; ba tax seen i nguur yępp dekkat nańu benn nguur gu benn, gu ńu tabax ci ńetti cęr, ngir mąndargaal ci lu dęgęruwul te di soppante ak melokaanu Yąlla gi ńetti wąll.

Juroom buur bu juróom-benni bi tambalee ak ńaari geeni yu mel ni xar te mu jeex ci benn geeni buy wax ni njaago, moo yor melokaanu kąddug yonent yi bu męn a méngoo ak dooley baap, ndaxte mooy nekk nataalu rab wa. Rab wa, maanaam dooley baap, mooy jiitu ci ńoom ńi yonent yi wone ni mooy juroom-ńetteelu buur bi dekkiwaat te mu bokkoon ci juróom-ńaari buur ya. Waaye doonte sax dooley baap mooy ki gęna jęm ci matal mbóot mi yombul a xam, ci ne juroom-ńetteel bi bokk na ci juróom-ńaari ya, États-Unis def nataalu baap bi, te moo tax ci waxu yonent yi mu jur benn melokaan ak dooley baap.

Etazini tambalee na atum 1798, bi koore ak Esayi ńeent-fukk ak ńett, Tir, maanaam kąttanu pap bi, dafa war a nees ba fąww ba mu ągg ci mujju juroom-bennelu nguur gi. Atum 1798 mooy woon waxtu muj gi ci seen xalaatu Millerit yi ci tąmbaliwaayug Adventism. Ba ci bęggu-gannaawu atum 1844, Adventism bu Millerit yi jąppoon na yęguwaayug Protestantism, gi doxandoo ak bęt-set bi di Republicanism, miy tegtal nguurug Etazini. ńaari bęt-set yooyu nekke nańu ci benn rab, ba tax seen jaar-jaari nettali gi andandoo na. Tąmbaliwaay ak mujju Adventism dafa doxandoo ak bęt-set bu Republican. Nettali atum 1798, ba ker Protestań yi bańee yonnente bu jękk bi ńeel malaaka yi, mooyoon jamono ji Yąlla samp bęt-set bu Protestant boobu. Def na ko jaarale ko ci benn jęego nattu, ni Mu ko defee ak bęt-set bu Republican bi. Am na lu bare luńu man a wax ci ńaari bęt-set yu doxandoo yooyu, waaye du léegi.

Bęńu Repibliken bi dafay def njaayoo ak Protestań gu wacc ci ndigalu Yąlla, waaye du ak bęńu Protestań bu dęgg bi, ndaxte bęńu bu dęgg bi mooy jabaru Xar-mi te moom janq la. Li dale ci waxtu mujj ma ci atum 1989, am na juróom-ńaari prezidań. Juroomeelu prezidań boobu nag, dafa jot gaańu dee ci at mi sax te yęngu-yęngu bu nekk ci mujjug Adentisam itam jot na gaańu dee. Juróom-ńetteelu prezidań bi li dale ci waxtu mujj ma ci 1989, mooy ki jotoon gaańu dee te nga xam ne fajees na. War na nekk prezidań bu bokk ci juróom-ńaari ńa. Ci benn biir boobu itam, ci atum 2020 bi juroomeelu prezidań bi jotee gaańu deem, bęńu bi taxaw léegi yęngu Protestań bi itam rey nańu ko. Ni ci rab wu Katolisism bi, ak ni ci nataalu rab wu Protestań gu wacc ci ndigalu Yąlla gi, noonu itam la ci bęńu dęggu Protestań bi. Bęńu Protestań bi dees na ko wone ni mooy juroomeelu kęrce, bi doon juróom-ńetteel, waaye mu bokk ci juróom-ńaari yi.

Bu ngeen di seet ni xalaat yooyu am nańu dęgg, fąttalileen ne yęgle bi ńuy ubbi tuuti lu jiitu mbirum probasiyoń tęj, lu wóor la ne dees na ko wone ci jumptukaayu njąlbęen mi mel ni muy leeral mujj gi. Yęgle boobu dees na ko joxe ak anam wu ńuy wax “historicism,” mi di jęfandikoo jaar-jaari téereb Biibęl boole ko ak jaar-jaari ąddina, ngir xam mujjug ąddina. Yęgle boobu di sax

ci suuf si.

Dëgg dëgg dina jóg ci suuf; te njub dina xool wàccé asamaan. Waaw, Boroom bi dina may li baax; te sunu suuf dina jur ay meññeefam. Njub dina jiitu ko; te dina nu teg ci yoonu tànkam. Zabuur 85:11–13.

Du yombul ne rekk ne suuf si bind bi moom lañuy wax ne mooy “réew.” Bind bi nekk ci Sabóor du taxawal rekk ne “réew mi” mooy “rabu suuf si” ci Peeñu gi fukk ak ñett, waaye itam mu xamle ne “dëgg” “sóobu” na jógé ci suuf si.

“Banxe ban am Réew mu Bees bi moo doon jóg ngir am doole ci atum 1798, di joxe kaaraange bu taxaw ak mag gu réy, te di yóbbu xel wi àddina? Jëfandikooku màndarga bi amul benn laaj. Benn réew rekk, te du kenn ku dul moom, moo ànd ak li waxoon ci kàddug wax jii; te muy tektal bu leerul genn jàppale Réew yu Bennoo yu Amerig. Yeneen yoon ak yeneen yoon, xel mi, ba ci lu tollook kàddu yi ci lu ëpp, bindkat bu sell bi waxoon, dañu ko jëfandikoo ci lu ñàkk xam-xam, jaare ko ci waxkatu mbëggeel ak bindkatu jaar-jaar ngir melokaan jóg gi ak yokkute réew mi. Rabu gi gisoon nañu ko muy ‘jóg a génñ ci suuf;’ te, ni ko ñi tekki wax yi waxe, baat bi fii ñu tekki ni ‘jóg a génñ’ tektal na ci lu dëgg ‘sax walla saxaat ni garab gu juddu.’” The Great Controversy, 440.

Etazini mooy rab wu suuf wi buy “gën a jógsi.” Kon nag, bu ngeen di seet ndax wax yi ci mbind yii dëgg lañu, xel mu sell mi wone na ne yëgle gi dina sukkandiku ci ne mujju mbir mi dañuy ko misaale ak njàlbéenam, dees na ko teg ci wàllu rëy-rëy bu jaar ci sàkku jaar ci sàkku, te war na jóge ci baat bu nekk ci Etazini. Am na ci lu wóor baat yu dëggul ci biir Etazini, waaye ci ni ak ci sañ-sañu Kàddu Yàlla, yépp yonntent bu njëkk walla liggéeyu xebaar bu fëete walla tambalee woon ci biti Etazini, leer gu dëggul la. Adventism tàm balee na ci Etazini ak baatu nit ak yëngu-yëngu bu sampu ci Etazini. Yeesu day misaale mujju mbir ak njàlbéenam.

Ku am noppal, na déglu li Xel mi wax mboolooy gëm yi.